

Det svenska gymnasiet.

I slutet av augusti, då nästa skolår börjar — vilken dag närmare bestämmes av Bildnings- och socialministern — öppnas i Hapsal även estlands-svenskarnas länge omtalade gymnasium. Drömmen blir alltså verklighet. De av våra svenska ungdomar, som önska gå den lärda banan och hittills i avsaknad av ett svenskt gymnasium varit nödsakade ett besöka estniska och tyska läroverk, kunna hädanefter inhämta sitt vetande vid ett eget svenskt gymnasium.

Planen beträffande gymnasiet har icke varit lätt att realisera. Arbetet har varit förenat med stora svårigheter. Den största svårigheten, den ekonomiska, har dock General konsul Folke Bökman, Stockholm, genom att frikostigt donera 25.000 kronor avhjälp. Riksdagen härstädes har dessutom beviljat 1000 kronor för första året. Under de kommande åren, då skolan kommit i gång, kommer nog staten att bidraga med något större anslag. Den ekonomiska frågan torde därför vara löst för några år framåt. Vårre har det varit att finna lämplig förläggningsort och ledning för företaget, en ledning som skulle tillfredsställa alla parterna, även landets skolmyndigheter. Man enades ursprungligen om Birkas såsom den lämpligaste platsen, och Birkas har sina stora fördelar. Kommer vi så långt, att vi kan bygga oss en egen skola, som motsvarar nutidens fordringar, så får det bli i Birkas, men ännu så länge kan icke lokalfrågan lösas på Birkas och själva den pedagogiska frågan, som är så

viktig, i synnerhet i början, har små utsikter att där kunna lyckligen lösas. Grunden bör vara stabil. Hapsal är i detta avseende en lämplig plats, ty där finnas redan förutom ett tyskt privatgymnasium, ett av vårt lands bästa estniska läroverk — Viks samskola med förstklassiga lokaler och hithörande inredning. I denna skola öppnas parallellklasser för svenska privatgymnasiet. Skolans rektor A. Üksti, som åtnjuter stort anseende hos våra skolmyndigheter och därtill är mycket vänligt stämd mot svenskarna, har förklarat sig villig att åtaga sig rektorskapet jämväl för det svenska gymnasiet samt även att hjälpa till med organisationsarbetet. Ledare-, lokal- och inredningsfrågorna äro dämed på ett tillfredsställande sätt lösta.

Arbetet i skolan blir också lättare. Det är meningen att i höst öppna endast första klassen och så undan för undan öka klassernas antal till 5 — genom att varje eller vartannat år inskriva elever, alltså i framtiden omväxlande undervisa elever: ett år i I, III och V klasserna och följande år i II och IV kl., får framtiden utvisa. Första klassen, som i höst öppnas, skulle i det närmaste motsvara ett f. d. svenskt latinläroverks IV klass. Ämnena som läsas äro följande:

1. Svenska språket 6 veckotimmar
2. Matematik (algebra, geometri) 4 "
3. Botanik och zoologi 3 "
4. Geografi (den allmänna) . . . 2 "
5. Historia (gamla tiden) 2 "

6. Estniska (vårt första främmande språk) . . . 6 veckotimmar
7. Religion . . . 2 "
8. Teckning . . . 2 "
9. Gymnastik . . . 2 "
10. Handarbete m. . . . 1 "
11. Sång 2 "

Undervisningen i ämnen 6, 8, 9, 10 och 11 skulle skötas av lärare vid estniska gymnasiet. För svenska språket, matematik, naturlära, geografi, historia och religion hoppas vi få lämplig kraft eller krafter utifrån.

Skolan inviges högtidligt omkr. den 28 augusti bl. a. i närvaro donator Generalkonsul F. Bökman och andra framstående rikssvenskar. Därom närmare en annan gång.
N. Bles.

Birkas.

Den 15 mars avhölls Birkas-Vänners vinterfest. Anslutningnen var ej den bästa. Vädret hindrade många. Dock märktes, att goda Birkasvänner ej skytt vädret, ty från de avlägsna byarna på Ormsö hade flera slädar hittat hit. Så t. ex. var kärslätt väl representerat. Vid festen förekom föredrag av folkskollärare A. Samberg över ämnet: „Läsning och folkbibliotek,“ skådespel under ledning av kandidat Ruben Almroth: „Herdinnan av Indien,“ körsång av elevernas egen kör under ledning av kandidat Almroth, Kören, som först övats av kandidat V. Aman och sedan övertagits av kandidat Almroth torde f. n. kunna sägas utgöra ett ganska förnämligt inslag i den svenska sängarskaran i Estland. I samband med festen försälldes även Birkasvännernas tidning. Denna är elevernas eget

arbete. Det överskott, som kan erhållas genom tidningsförsäljning, är avsett att underlätta en tilltänkt skol- och studieresa. Tidningen är något mer omfattande än sina föregångare och har dessutom kommit i något större upplaga. Innehållet är ganska mångskiftande och torde kunna ge en hel del av intresse, några exemplar finnas ännu och kunna rekvireras hos red. av „Birkasvännernas tidning“ Birkas.

Oscar Ingman.

In memoriam.

Det synes, som om det vore sådana verksamma människor och manliga gestalter, vilka vi lärt känna i direktör Oscar Ingmans person, beskärt att plötsligt ryckas bort ur de levandes krets. Hans frånfalle, som för många kom oväntat och framkallade djup saknad, kan förmildras blott därav, att denna uppskattade, varmhjärtade karaktär och människovän med sina gedigna egenskaper inskärpes i vårt minne.

Tack vare sin trägna flit, sin sällsynta arbetsförmåga, sin anspråkslöshet i alla förehavanden kunde den bortgångne skapa sig en allmänt aktad ställning i såväl församlings- som föreningsliv, i företag av både kyrklig, kulturell och kommersiell art.

Tillhörande Revals svenska kyrkoråd och Svenskestlands kulturella ledning besjälades den avlidne av ett varmt och levande intresse vid diskussionen av spörsmål, berörande våra livsproblem. Men han nöjde sig icke med att endast göra sakkunniga inlägg utan gav också, när så erfordrades, handräckning för att genomföra planerna.

Att dessutom vara en av erkända ledarna i ett av landets största industriella företag är belägget för den hädangängnes stora förmåga och mångsidigt vidgade intressesfär.

På grund av kampen för uppehållet, som han redan i tidiga år blivit tvingad till och vilken utmynnat i osjälvisk ihärdighet, möter oss här mannen, utrustad med klarsynhet och praktisk lagging. Vi se här på en gång den samvetsgranne arbetaren och den pliktrogne rådgivaren. Men vi se också den älskvärda människan med ett aldrig svikande gott humör.

Stamfrändskänslan, som i den bortgångnes okonstlade väsen fick sitt verkliga uttryck, var nog den, som lät honom fullt behålla den nedvärda rätta värderingen av ett större svenskt fosterland. Tillika möjliggjorde den ett förståelsefullt bistånd vid behandlingen av våra brännande livsfrågor.

I uppskattningen av de gemensamma anknytningspunkterna i nationella och kulturella problem lika väl som i religiösa voro hans värdefulla insatser förenade.

Han kände till våra livsintressen, dess yttringar och behov i bygd och stad, och tvekade heller icke att ingripa, när det gällde att stödja kyrka, förening — folkstam. Svenskestland har orsak att tacksamt minnas Oscar Ingmans gärning.

Hj. Pöhl.

Jordbruket.

Hela världen genomgår en svår ekonomisk kris. „Nu ha vi nått botten“, hör man då och då från ekonomerna, men allt lägre och lägre sjunka prisen för våra produkter.

Industrien har mött krisen genom inställelse av driften. Jordbrukaren kan ej inställa sin drift och rationaliseringen går mycket långsamt.

Vi måste hålla på med vårt yrke. Fabriken kan stå stilla och vänta bättre tider, men djuren måste vi sköta dagligen och åkern på sina årligen återkommande tider.

Det ligger i sakens natur, att jordbrukaren blir i viss mån konservativ. Tradition och vana spela en stor roll, när det gäller jordens och djurens skötsel. Under teknad har under fyra år haft sin verksamhet som resande lantbruksinstruktör i Sverige. Under den tid jag stod i mitt förra arbete har jag i jordbrukets tjänst tillryggalagt en vägsträcka som överskrider 80000 kilometer. Under dessa färder har jag ofta hört svaret „så bruka vi inte i Vadsbo (Åsaka, Fredsberg, Slöta, Synnerby o.s.v.)“. Under dessa sista år har jag ofta fått det samma för svensk konservatism och trohet mot det gamla typiska svaret, att så bruka vi ej på Vormsö, så bruka vi ej på Nuckö „så har ingen förut gjort på Birkas.“ Det senare om Birkas förtydligades av en hembydens profet, som vid ett kort besök på mitt kontor bl. a. måste lätta sitt hjärta med upp-

lysningen om, att „varje rektor har försökt komma med något nytt för att visa vad han duger till.“ Ja, ja en sak kan ses från många sidor. Om huvudsaken är att visa vad man duger till är det nog skäl att välja en något mer exponerad plats än centralpunkten på Nuckö.

För dem som i detta nådens år 1931 sträva i jordbruksyrket är det ej skäl att kivas om vägarna utan att tillsamman sträva efter att finna dem. I förra numret av Kustbon stod bl. a. „Jordbruket bär sig över huvud taget inte under nuvarande förhållanden.“ Hur önskar jag ej att jag vågade bestrida detta påstående, men det vågar jag ej. För två år sedan tog jag första gången emot mjölklikvid på Birkas. Då fick jag 320 mark pr. kg, smörfett. Nu varierar priset mellan 200 och 205. Potatisprisen äro för väl kända för att ens behöva omnämnas. Sädespris ha fallit katastrofalt. Typiskt för förhållandena är att en forman i Hapsal betalar gott hö och genomsnitts havre med ungefär samma pris. För härvarande jordbruk är krisen så pass kännbar att vi för tiden 1 maj 1930 till 30 april 1931 få i rundat tal 700 kronor mindre i inkomst än vi skulle fått om vi förra året haft motsvarande produktmängd att försälja. Eftersom vinsten på jordbruket inte tidigare uppgått 700:- kr. och eftersom arbetslönerna (de främsta kontantutgifterna för oss) ej sjunkit ligger, det ju i öppen dag, att vi måste skriva under på att „jordbruket bär sig under nuvarande förhållanden icke“.

Vi måste dock komma ihåg att, när det talas om nuvarande förhållanden, så är det ej alla förhållanden, som komma på de dåliga tidernas konto. En del saker äro av den art, att vi själva kunna påverka dem. I en hel del är tillbaka har det ropats: öka jordens och djurens avkastning. Innevarande tid vänder på saken, så att ropet blir: gör produktionskostnaden för jordens och djurens avkastning så billig som möjligt.

Jordbruket är en ekonomisk näring, och man bedömer jordbrukets högre eller lägre ståndpunkt ej efter, hur stora skördar jorden ger och hur mycket korna mjölka, utan efter hur mycket

det kostar att frambringa att kg. mjölk eller säd.

På åkern gäller det att med klok beräkning utnyttja vad som står att vinna genom användning av konstgödselmedel och förbättrade sorter. Jag skall framdeles referera en del försök på Birkas, som ge rätt värdefulla upplysningar om dessa ting.

I den del av vår hushållning, som sysslar med djuren, ha vi likaledes att se till att djurens förmåga tillvaratages på ett klokt sätt, härutinnan ske i våra bygder rätt stora missgrepp. När man t. ex. håller många kor svältfödda i st. f. ett fåtal, som får äta sig mätt och kan ge mjölk, så är man på fel väg.

Återkommer i en följande artikel till en del detaljfrågor.

N. Danell.

Meddelande. Enär vi sakna en svensk jordbrukartidning, ha från flera håll önskemål ingått till Kustbons redaktion om att i mån av utrymme införa artiklar, behandlande jordbrukspörsmål. Redaktionen har med anledning därav vänt sig till rektorn på Birkas, agronom N. Danell, vilken beredvilligt lovat ställa en serie sådana uppsatser till redaktionens förfogande.

Red.

Vormsö.

Den 27 mars hölls i Kärrslätts bönhus, som välvilligt upplåtits, en kursdag i jordbruk. Föredrags-hållare voro landsagronomen i Viks krets E. Ant samt rektorn, jordbruksläraren vid Birkas N. Danell. Det ena föredraget hölls på estniska det andra på svenska. Föredragen åtföljdes av ljusbilder. Lokalen var till trängsel fylld. För Birkas har Kärrslätt alltid utgjort en ort, där man mött förståelse och välvilja och dit Birkas lärare gärna styra sina färder såväl som sina tankar. Det goda intryck som landsagronomen fick av Kärrslätt utgör en anledning till glädje för hela svenskbygden. Det torde vara av vikt, att den svenska delen av Vik inte undandrar sig den värdefulla hjälp som landsagronomen har att ge. Ytterligare en kurs i Rälby och en i Höbring äro planerade. I Hullo har ett föredrag varit utsatt men inställt på grund av bristande intresse.

Den 17, 18, 19 mars avhölls på Birkas jordbrukskurser under

Söndagen den 26 april kl. 6 e. m. anordnas

T E A F T O N

å Riddargatan 3.

PROGRAM:

musik (egen trio),
deklamation,
folkdanser.

Alla välkomna!
"Enigh-ts" styrelse.

medverkan av landsagronomen samt statens trädgårds- och fjäderfäinstruktörer. Kurserna voro talrikt besökta. Salen var varje afton väl besatt.

Vid frihetsfesten på Ormsö medverkade kandidat Almroth från Birkas med sång. Angående frihetsfirandet på Birkas hänvisas till den på annat ställe i denna tidning omnämnda Birkasvännernas tidning.

Svenska Odlingens Vänner i Dorpat.

Dorpat-avdelningen av Svenska Odlingens Vänner hade den 27 mars sitt årsmöte, denna gång hemma hos en av medlemmarna, fröken E. Oeberg. Undertecknad som ordförande och Hjalmar Pöhl som kassör omvaldes. Till sekreterare nyvaldes fröken Ellen Klemmer. Revisorer blevo fröken Else Oeberg och Ensajn Wiktor Granholm. Efteråt följde samkväm, vars program huvudsakligen ägnades åt Birger Sjöbergs gärning som skald och musiker.

N—H. Lindberg.

S. O. V:s 22-årsmöte.

Årsmötet hölls i Hapsal å hotell Petersburg den 1 april i närvaro av tillstädeskomna medlemmar från Vormsö, Nuckö och Reval.

Föreningens ordförande N. Blees öppnade mötet med ett kort anförande till den avhållne hedersordföranden direktör Oscar Ingmans minne. Oscar Ingman har varit föreningens kraftiga stöd-jepelare ända från verksamhetens början. Sorgebudskapet mottogs därför under högtidlig tystnad, ty saknaden efter direktör Ingman är överallt stor. Den hädangångnes minne hedrades genom uppstigning.

Till ledare för mötet utsågs kantor Joh. Nymann och protokollförare föreningens sekreterare A. Stahl.

Ordföranden N. Blees föredrog års-och kassaberättelsen för 1930. Den senare balanserade med Kr. 19.846:53, därav Kr. 10.831:34 för Birkas och Kr. 4.288:68 för Revals svenska skola.

Styrelsens budgetförslag på Kr. 16.905:— antogs utan diskussion.

Mötet bar prägel av saklighet och var i alla avseenden väl lyckat.

Till slut sjöngs modersmålets sång.

Skräddarna strejka.

Natten till onsdagen förklarade skrädderiarbetarna i Reval strejk. Huru långvarig strejken kommer att bli är ej gott att förutspå. Skräddarna fordra kollektivavtal och löneförhöjning.

Spaniens konung Alfons XIII har av sagt sig Spaniens tron.

Madrid 14 apr. I dag upphörde konungariket Spanien. På kvällen överlämnade greve Romanones i regeringens namn ämbets sigillen åt republikanernas ledare Alcala Zamora. Något senare kallade Zamora till sig tidningsmännen och meddelade, att konungen av sagt sig tronen både för sin egen och sin familjs räkning, och att han lämnar landet. Republiken utropades. I samband därmed bildades en interimregering, vars premiärminister är Zamora.

Spaniens folk jublar över republiken. Överallt fladdr republikens flaggor, vars färger är röttgult-violett.

Konungen lämnade Madrid och gick ombord i Cartagena på pansarskeppet „Principe Alfonso“. Troligen kommer konungen att bosätta sig i Frankrike åtminstone till att börja med.

Våldsamt översvämning i Kaunas.

I Kaunas (Litauen) är tillståndet kritiskt med anledning av den stora översvämningen, som hotar sätta hela staden under vatten. Skadorna uppgå nu redan till flera tiotal miljoner litt. Brandkåren arbetar natt och dag. Bygger dammar mellan husen för att hindra vattnets framfart. På flera ställen stå husen ända till taken i vattnet. Stora isflak simma på gatorna och försvåra i hög grad räddningsarbetet.

Åransgrunds farled har öppnats, men torde den i början endast kunna trafikeras av starkare ångare. Enligt ytterligare uppgifter skall sjöfarten på Kotka öppnas den 24 ds.

Igen svår flygolycka i Finland.

De finländska luftstridskrafterna utsattes igen för en olycka. På måndagen störtade en maskin under övningsflygning nära Viborg. Maskinen krossades och flygarna kapten Hällström samt flygmästaren Tilli dödades ögonblickligen.

Massmördaren från Düsseldorf inför rätta. På måndagen begynte rättsförhandlingarna i Düsseldorf gentemot massmördaren Kürten, vilken förnekar tidigare avlagda vittnesmål och simulerar sinnessjuk. Rätten har kallat inalles 36 experter, vilka efter slutförd undersökning av den anklagade, förklarar honom vara ansvarig för sina handlingar. Det är sålunda tydligt, att domen blir fällande.

Rådsunionens befolkning och areal. Statistiska centralbyrån i Moskva har meddelat rådspresen, att sovjetunionen den 1 januari 1931 hade 161,006,200 invånare, varav på Storrysland kommo 110,932,500, på Ukraina 31,403,200, Vitryssland 5,246,400 individer. Sovjetunionens sam-

manlagda areal utgör 212,361,000 kvadratkilometer.

Leo Tólstojs dotter mottas ej i Canada. Myndigheterna ha definitivt vägrat bevilja Leo Tolstojs dotter Alexandra Tolstoj inresetillstånd till Canada, då hon icke är i stånd att uppvisa regelrätt pass. Alexandra Tolstoj befinner sig för närvarande i Japan och meddelade för en tid sedan att de sovjetryska konsulermyndigheterna vägrat uställa pass till Canada för henne.

Ny bro över Nevan. Då redan länge behovet av en ny bro över Nevan gjort sig allt starkare gällande, har petersburgska områdets kontrollkommission — berättar Krasnaja Gazeta — uppdragit åt vederbörande tekniska organ i Petersburg att utarbeta ett förslag till en ny bro över Nevafloden. vilken bro lämpligen skulle byggas i nejden av Bergsinstitutet eller Baltiska fabriken. Broprojektet bör föreligga färdigt år 1933 och bron skall byggas samt upplåtas för trafik innan år 1940.

Godsvagn lastad med „cement“ exploderar. Å polskryska gränsstationen Njegoreloje har en från Tyskland ankommen järnvägsvagn, som enligt uppgift var lastad med cement, exploderat. Två järnvägsfunktionärer dödades och vagnen förstördes helt

och hållet, varförutom närstående polska tidningarna förmoda, att stationsbyggnader skadades. De polska tidningarna förmoda, att vagnen i verkligheten var lastad ej med cement utan med sprängämnen, avsedda för röda armén. Hbl.

Mystisk flaskpost från brinnande fartyg. Vid Klubbhamn på Tynderö i Sundsvalls skärgård hittade en fiskare en wichyvattensbutelj, innehållande en på finska avfattad flaskpost. Texten lydde i översättning:

„S. O. S. Skonarbarken 'Estonia' ber få sända hälsningar till Finland och ber samtidigt få om tala, att 'Estonias' segel äro i brand. Vi ligga i en räddningsbåt i Bottniska viken. Hälsning till finska tidningar (oläsligt namn) under tecknat 'Estonias' besättning.“

Flaskposten förefaller tämligen mystisk, skrives i N. D. A., varifrån uppgiften hämtats. Sannolikt måste det här röra sig om något estniskt mindre spritsuggarfartyg. Det kan i sammanhanget nämnas, att under de svåra stormarna sistlidna höst en finsk motorsegelare „Gunhild“ försvann spårlöst och likaså gick ett finskt barkskepp „Shakespeare“ i november på grund i Norrskär. Den sistnämndas besättning blev dock räddad.

Arbeten av C. O. Rosenius:

Förklaring över Romarbrevet. Två delar. Pris kompl.: Välska band 20 kr., halvfranska band 30 kr.

Samlade Skrifter. Fyra delar. Pris pr del: Välska band 10 kr. (kompl. 40 kr.), halvfranska band 15 kr. (kompl. 60 kr.).

De sex banden tillsammans utgöra en ståtlig present och bli en prydnad på bokhyllan, en gruva, rik på gammalt och nytt ur Nådens rike.

Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens Bokförlag

Box 3048, STOCKHOLM 23.

Reserverad annonsplats

HOLMBLOMS
KAPPOR, DRÄKTER
NORRMALMSTORG
Tel. N. 561 STOCKHOLM Rikst. 9255

„Besök Borås“

Betald annonsplats

Vid besök i Norrtälje rekommenderas
Stadshotellet
Innehavare Direktör B. O. Lagermark
Musik under somrarmånaderna.

PEHR NILSSON
Byggnadsentreprenör, Stockholm
Husbyggnader — Repartitioner
Tel. 6803 Eriksbergsgatan 16 Tel. Norr 6803.
Nybyggnaden, Svevägen 77 Tel. Vasa14577.

„Besök Katrineholm“

RESTAURANT D A M B E R G
MATSALEN I TR. STOCKHOLM. REKOMMEN-
DERAS
Beställningar av bord N. 12911. N. 6285.

EGONLINEN uppehåller regelbunden trafik Göteborg med alla mellanliggande svenska hamnar till KARLSKRONA—DANZIG—LIBAU—RIGA—REVAL—HÄLSINGFORS.

Reserverad annonsplats

Jönköpings stads och läns sparbank
Stiftad 1831.
Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Smålands Taberg.

Byggnadsfirman **ANDERS DIÖS**
Tunagatan 4, Upsala
Telefoner: Kontoret 3892, 3893; Förrådet 2890;
Byggnadspl. Paleontologiska Inst. 3894; Bostadsf. Väderkvarnen 1899.

Restaurant Runan

Sundsvalls popu-
läreste restaurant.
HEMTREVLIGFESTVÄNING
Förträfflig mat. Billigaste priser

STADSHOTELLET HEDEMORA
Rekommenderas. Hedermora
Hotell & Restaurang.
Fullständiga rättigheter Tel. Namnänrop

Vildskinn
Räv, Utter, Mård, Hermelin.
Ekorre, Hare och Kanin upp-
köpas till allra högsta pris.
Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsak-
ligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes
mot porto.
FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4